

Vzhledem na kompetenci v cit. § 12 normovanou nutno uznati, že ani měst. notářský úřad v Užhorodě, ani zem. úřad v Užhorodě, jimž jinak podle § 20 zák. čl. XXXVI:1879 přísluší rozhodování ve věcech týkajících se ubytování vojska, nebyly příslušnými, aby st-lce uložily za povinnost dáti po dobu používání vojenské střelnice v Užhorodě k dispozici svoji lesní cestu jako náhradní komunikaci; rozhodl-li žal. úřad o této otázce, překročil tím meze své příslušnosti.

Slušelo proto nař. rozhodnutí zrušiti podle § 6 zák. o ss, aniž bylo možno, aby se nss zabýval otázkou, zda st-lce náhrada za obávané škody, způsobené jí lesními krádežemi, přísluší či nikoliv.

Č. 11.850.

Řízení správní: I. * **Není všeobecně platné normy, jež by úřad politický vylučovala z rozhodování z důvodu podjatosti úřadu samého. Takovouto normou není zejména ani ustanovení § 11 odst. 8 spr. ř.**

V y v l a s t n ě n í: II. * **»Přiměřenou náhradou« za pozemek vyvlastněný podle § 6 zák. č. 45/30 Sb. nerozumí se cena, které by byl vyvlastněný mohl docílit při prodeji pozemku toho z volné ruky.**

(Nález z 12. dubna 1935 č. 15.504/33.)

V ě c: Heřman A. a Ema H. v A. proti zemskému úřadu v Praze o vyvlastnění pozemku podle zák. o stav. ruchu.

V ý r o k: S t í ž n o s t s e z a m í t á p r o b e z d ů v o d n o s t.

D ů v o d y: Na základě výsledků komisionelního šetření z 9. srpna 1930 vyvlastnil okr. úřad v Aši výměrem ze 16. srpna 1930 podle ustanovení §§ 2, 3, 5 a 6 zák. č. 45/1930 Sb. pozemky . . . , ležící v katastrální obci A. a náležející st-lům, ve prospěch okresu a.-ského pro stavbu okr. nemocnice za náhradu 110 Kč za 1 čtvereční sáh, při čemž případnou dávku z přírůstku hodnoty měli nésti vyvlastnění.

Odvolání, jež z výměru toho podali dnešní st-lé, žal. úřad nař. rozhodnutím vyhověl jen potud, že zrušil jeho ustanovení o tom, že dávku z přírůstku hodnoty nesou st-lé, jinak však odvolání zamítl.

Jednaje o stížnosti do rozhodnutí toho podané, vycházel nss z těchto úvah:

St-lé již ve svém odvolání z výměru okr. úřadu v Aši namítali podjatost okr. úřadu k rozhodování o žádosti okresu za vyvlastnění, poukazující na to, že přednosta tohoto úřadu je zároveň předsedou okr. výboru a nemůže tedy vystupovati jako soudce ve věci vlastní. Žal. úřad, pojav tuto námitku jako námitku podjatosti okr. hejtmána, resp. okr. úřadu v Aši, odmítl ji podle § 11 odst. 5 vl. nař. č. 8/28 Sb. jako opožděnou, ježto prý ji st-lé neuplatnili ani ve svých písemných námitkách z 8. srpna 1930, ani při komis. řízení samém.

Ve stížnosti namítají st-lé, že žal. úřad neprávem posuzoval námitku jejich s hlediska § 11 odst. 5 cit. nař., neboť prý nešlo o pouhou podjatost úředníků, nýbrž o důvod vylučující, v důsledku jehož okr. úřad v Aši nesměl v daném případě vůbec rozhodovati; k této okolnosti byl prý žal. úřad povinen hleděti z moci úřední, a nestalo-li se tak, zakládá to zmatečnost jeho rozhodnutí, kterouž byli st-lé oprávněni vytýkati v kterémkoli stadiu řízení.

Námitka tato není důvodna. Předem nelze žal. úřadu vytýkati, že měl námitku st-lů pojímati jako námitku uplatňující vylučovací důvod postihující okr. úřad jako takový. Vždyť není zákonného předpisu, z něhož by se dalo dovoditi, že úřad povoláný po zákonu rozhodovati ve věcech určitého druhu, je z této své zákonné kompetence v konkrétním případě vyloučen proto, že je mu zároveň svěřeno hájení zájmu, o němž v tomto konkrétním případě má býti rozhodováno. Není platné normy, z níž by se zásada taková dala vyvoditi, a zejména pro kompetenci úřadů politických zásada taková neplatí, naopak je zjevem zcela běžným, že tyto státní úřady jsou výlučně příslušné rozhodovati právě o těch zájmech státu, jichž ochrana je jim svěřena. Pro opačný názor nelze se tu dovolati ani ustanovení § 11 odst. 8 vl. nař. č. 8/28 Sb., neboť ani tu není podjatostí celého úřadu míněna podjatost úřadu jako takového, nýbrž výhradně podjatost všech fysických osob, ustanovených u tohoto úřadu k vykonávání jeho kompetencí. To podává se jasně nejen z nadpisu tohoto zákonného ustanovení, nýbrž i z jednotlivých důvodů podjatosti, jež podle své povahy mohou míti vztah jedině k osobám fysickým a nikoli snad k úřadu jako pomyslnému reprezentantu státní moci.

Stížnost však nemá pravdu ani v tom, hájí-li názor, že st-lé neměli se svojí námitkou býti prekludováni ani v tom případě, jestliže byl žal. úřad oprávněn pojímati jejich námitku jako výtku podjatosti přednosty okr. úřadu. Toto své stanovisko opírá stížnost o ustanovení odst. 4 § 11 cit. nař., z něhož dovozuje, že úřední orgán, u něhož nastal důvod podjatosti, je povinen sám zdržeti se dalšího jednání a učiniti potřebné kroky k tomu účelu, aby dalším jednáním mohl býti pověřen orgán jiný, nepodjatý. Nedodržení tohoto kogentního zákonného předpisu zakládá po jejím názoru zmatečnost, ke které je úřad povinen hleděti z moci úřední v každém stadiu řízení a kterou proto také strana může kdykoli uplatňovati. Že tu nejde o takovýto absolutní zmatek, podává se jednak z předpisu posledního odstavce cit. ustanovení, jenž i podjatý orgán připouští k neodkladným úředním jednáním, avšak nad to vyplývá to zcela jasně z odst. 5, kde je dána stranám zákonná lhůta k uplatnění podjatosti úředních orgánů pod sankcí prekluse. Toto ustanovení, jež se vztahuje na všechny případy podjatosti, čili na všechny důvody vylučovací, v § 11 uvedené, a jež tedy strany, uvedenou lhůtu promeškavší, z pozdějšího uplatňování těchto vylučovacích důvodů vylučuje, dává již tím zřetelně najevo, že účast podjatého orgánu na provádění úředního jednání nemůže v žádném případě zakládati absolutní zmatek.

Další námitku st-lů, že vyvlastňovací řízení nemělo býti vůbec zahájeno proto, že okres nesplnil podmínku § 4 odst. 1 zák. č. 45/30 Sb., jež ukládá žadateli o vyvlastnění, aby prokázal, že se dobrovolný výkup požadovaného pozemku nezdařil, a to proto, že nevyčerpal všech možností pro dobrovolný výkup pozemků vyvlastňovaných, zamítl žal. úřad poukazem na to, že mezi okresem a st-li o dobrovolný prodej uvedených pozemků skutečně jednáno bylo, že se tento prodej neuskutečnil, a že průkazem těchto skutečností okres shora uvedenou zákonnou podmínku splnil, ježto s hlediska cit. předpisu je lhostejno, zda uskutečnění dobrovolné dohody bylo zmařeno tím, že okres kupní cenu st-li požadovanou přijati nemohl, či nechtěl. Ve stížnosti označují st-lé toto odůvodnění žal. úřadu za nezákonné, ježto prý důkaz o tom, že se dobrovolný výkup nezdařil, bylo by po zákonu lze uznati za podaný teprve tenkrát, kdyby byli st-lé skutečně kladli nemožné podmínky výkupu, tedy zejména požadovali přemrštěnou kupní cenu, což se však v daném případě nestalo.

Ani tato námitka není důvodná. Jak již žal. úřad správně zdůraznil, ukládá cit. zák. v § 4 odst. 1 vyvlastniteli výhradně průkaz o tom, že se dobrovolný výkup nezdařil. Předpisu tomu vyhoví tedy vyvlastnitel, podá-li důkaz o objektivních skutečnostech, že pokus o dobrovolný výkup byl učiněn a že k výkupu tomu nedošlo. Nějaký další důkaz, že subjektivně on sám na tomto nezdaru viny nenese, tedy zejména snad důkaz, že jeho pokus byl vážně míněn a že on sám vyčerpal všechny možnosti, jež byly způsobilé vésti k cíli, se tu žadateli neukládá. Slušelo proto i v tomto bodě stížnost zamítnouti. — — — —

V příčině výroku odškodňovacího obrací se stížnost proti výkladu, jaký dal žal. úřad ustanovení § 6 cit. zák., že majiteli vyvlastňovaného pozemku přísluší přiměřená náhrada. Po názoru žal. úřadu jest přiměřenou náhradou v tomto zákonném ustanovení míněna cena odpovídající místním a časovým poměrům, která však nemusí býti vždy totožná s obecnou hodnotou pozemku, t. j. cenou ve volném trhu, a že nutno naopak předpokládati, že přiměřená náhrada podle cit. zák. bude pravdělně nižší než cena, za kterou se pozemky v obci kupují a prodávají. Stížnost naproti tomu stojí na stanovisku, že za přiměřenou lze uznati takovou náhradu, při které majitel vyvlastněného pozemku neutrpí škody u srovnání s případem, kdyby pozemek ten za normálních poměrů prodal, následkem čehož může jako přiměřená náhrada pozemku přijíti v úvahu jen kupní cena, dosažitelná normálně při prodeji z volné ruky, což bude tedy odpovídati obecné hodnotě, kterou možno zjistiti v prvé řadě jen vyšetřením cen, které se v obci za pozemky stejného druhu platily a platí. S tohoto hlediska je prý přiznaná náhrada 110 Kč za 1 čtver. sáh příliš nízká a není přiměřená ani proto, že není skutečným odškodněním, kterým podle judikatury nejv. soudu při vyvlastnění nelze rozuměti jen obecnou hodnotu odhadní, nýbrž náhradu veškeré škody, vyvlastněním utrpěné, do té míry, aby vyvlastněný na svém majetku nebyl zkrácen.

Stížnosti jest dáti za pravdu, že výrazem »přiměřená náhrada« v § 6 zák. č. 45/30 Sb., kterýž je přece normou upravující speciální druh vyvlastnění, dlužno rozuměti totéž, co má na mysli § 365 o. z. o., když jako zásadu každého vyvlastnění stanovil, že každý je povinen strpěti je »za přiměřenou náhradu«, a že tímto výrazem dlužno u pozemků rozuměti jejich obecnou hodnotu. Nelze však souhlasiti se stížností, že tato obecná hodnota jest totožná s cenou, kterou by byl majitel pozemku mohl za pozemek ten docíliti při volném prodeji, resp. že hodnota ta odpovídá cenám, za které pozemky stejné jakosti byly v době vyvlastnění v obci prodávány. Je známo, že na tvoření prodejních cen pozemků v obci působí velmi často vlivy, které se skutečnou čili obecnou hodnotou pozemků těch nemají nic společného, jako náhodná, často i uměle vyvolaná přechodná konjunktura, nezřídka i přímo lichva s pozemky, ba někdy i očekávání, že se v obci projeví potřeba pozemky vyvlastňovati. Zvýšení cen, vyvolané takovými mimořádnými vlivy, nesmí však býti bráno v úvahu při určování obecné hodnoty vyvlastňovaných pozemků, resp. přiměřené náhrady za ně, zejména však nesmí přicházeti v úvahu při vyvlastňování podle zák. o stav. ruchu, kdyžtž důvodem pro uzákonění tohoto vyvlastnění nebyl snad absolutní nedostatek pozemků způsobilých k zastavění, nýbrž právě nadměrně vystupňované požadavky při dobrovolném jejich výkupu. Znamenalo by zmaření účelu těchto zákonů, kdyby projektantům obytných domů s malými byty a hospodářských budov drobných zemědělců, jejichž potřebám zákony ty mají v prvé řadě sloužiti, nemělo býti umožněno v cestě vyvlastnění obdržeti potřebné pozemky za nižší ceny, než jaké se na obecném trhu shora zmíněnými postupy vytvořily.

Ježto srovnáním těchto vývodů s odůvodněním nař. rozhodnutí se podává, že se v podstatě kryjí, a ježto stížnost nemá námitky, že náhrada st-lům přiznaná neodpovídá ani »přiměřené náhradě« takto pojaté, slušelo ji také v tomto bodě zamítnouti pro bezdůvodnost.

Č. 11.851.

Pojištění pensijní: * Osoby zaměstnané při prodeji v obchodě za jednotné ceny jsou obchodními pomocníky podle § 73 lit. a) živn. ř. a podléhají proto pensijnímu pojištění podle § 1 odst. 1 č. 4 věty druhé zák. č. 26/1929 Sb.

(Nález ze dne 13. dubna 1935 č. 14.395/35.)

V ě c: Firma »Aso«, Josef J. A. a syn v O. proti ministerstvu sociální péče o pensijní pojištění.

V ý r o k: S t í ž n o s t i s e z a m í t a j í p r o b e z d ů v o d n o s t.

D ů v o d y: Třemi výměry z 9. října a 24. listopadu 1931 prohlásila úřadovna A Všeobecného pensijního ústavu v Brně Boženu G., Růženu P. a Marii P. v jejich zaměstnání výpomocných sil, pokud se týče prodavačky u stěžující si firmy, za podrobeny pensijnímu pojištění od 10. září 1931, pokud se týče od 3. srpna 1931, resp. od 30. března 1931 podle zák. č. 26/29 Sb.